

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm
2016-01-14

Ert dnr
N2015/05104/DL

Vårt dnr
2015/178

Remiss av Statskontorets rapport ”Avgifter i Livsmedelskontrollen- Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)”

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Allmänt

NNR är mycket positiv till den utvärdering som Statskontoret gjort av livsmedelskontrollen i kontexten av avgiftsfinansiering av den offentliga livsmedelskontrollen. Så sent som 2013 uppmärksammade NNR i sin rapport ”Livsmedelskontroll- avgifter och tillämpning”. (NNR-http://www.nnr.se/bilder/kommun/rapport_livsmedel_2013.pdf) att kommunernas tillämpning av regelverket beträffande kontroll och avgiftsuttag kraftigt skiljer sig åt. De främsta skiljelinjerna mellan kommunerna var hur (olika) de riskklassade samma typ av verksamheter samt den nivå de hade på kontrollavgifterna- som dels blir en följd av riskklassningen men också beror på hur hög den enskilda kommunens timtaxa är. Vidare framkom att företag debiteras för kontroller som sedan inte alltid utförs och att en återbetalning av avgifter inte förekommer, vilket urgröper systemets legitimitet.

Mot bakgrund av ovan ställer sig NNR bakom de problemformuleringar som Statskontoret presenterar i sin rapport liksom de förslag till åtgärder som presenteras; en förenklad riskklassningsmodell, införande av möjlighet till efterhandsbetalning av kontrollavgifter, en ökad kommunal samverkan och ett mer aktivt Livsmedelsverk. NNR utvecklar kort nedan några aspekter inom varje huvudområde som Statskontoret lämnat förslag på.

En förenklad riskklassningsmodell

De problem som identifierats av företag och branschorganisationer, inkl. NNR, pekar entydigt på att något måste göras för att åstadkomma förändringar i själva riskklassningen. Den nya modell som Statskontoret föreslår verkar i grund och botten sund utifrån de problem som identifierats. NNR menar därför att regeringen bör utgå från den modell Statskontoret föreslår och närmare utreda konsekvenserna för företagens vidkommande. Delar att väga in i detta är vilken påverkan, såväl ekonomisk som tidsmässig, som modellen får för företagen jämfört med befintlig modell. Andra aspekter att lyfta in är hur olika externa informationskällor kan bidra till att uppnå en god och kostnadseffektiv bedömningsgrund vid kontrollen av företaget ifråga. Som exempel kan nämnas branschernas egna system för tredjepartscertifiering. Samtidigt vill NNR påtala vikten av att externa bedömningsaspekter/informationskällor som inte har ett tydligt samband med själva livsmedelshanteringen bör behandlas med försiktighet i kommande överväganden. Med detta menar NNR exempelvis att en anläggning/butik inte

bör utsättas för onödig kontroll med utökade kontrollavgifter som följd av något som inte direkt har anknytning till livsmedelskontrollen, ex vid misstänkta överträdelser inom ramen för andra lagstiftningar och förvaltningars tillsyn. Ett nytt system för riskklassning bör dessutom utvärderas efter ett antal år med avseende på effekterna.

Införande av möjlighet till efterhandsbetalning

NNR ställer sig till fullo bakom Statskontorets förslag när det gäller att införa möjligheten för kontrollmyndigheter att ta ut avgifter efter genomförd kontroll. För många företag innebär dagens ordning att de betalar för något som sedan inte utförs och att det är otydligt för vad de betalar. Motprestationen blir därmed otydlig och förtroendet för systemet urgröps.

Kommunernas och Livsmedelsverkets tolkning av regelverket innebär att de inte återbetalar avgifter som tagits ut. Detta med hänvisning till EUs kontrollförordning som stipulerar att avgifter inte får återbetalas annat än om de tagits ut felaktigt. NNR hävdar dock att en avgift som tagits ut i de fall då en kontroll därefter inte utförts är att betraktas som felaktig. NNR menar att genom att möjliggöra ett avgiftsuttag i efterhand undviks denna problematik samtidigt som legitimiteten till kontrollsystemet stärks.

Ökad kommunal samverkan

NNR delar Statskontorets bedömning att det behövs en ökad kommunal samverkan. En ökad samverkan är viktigt för att minska oskäligen variationer mellan kommunerna i såväl hur reglerna tolkas som antalet kontroller och storleken på kontrollavgifterna.

Ett mer aktivt Livsmedelsverk

Likt företag som inte sköter sig i sin verksamhetsutövning beträffande livsmedel bör även kommuner som missköter sitt uppdrag och sina åtaganden uppmärksammas och tvingas åtgärda fel och brister. Ansvar för detta, tillsammans med att än mer verka för en enhetlig tillämpning av lagstiftningen i landets kommuner, bör tydligare än idag ankomma på Livsmedelsverket. NNR instämmer därför i allt väsentligt i Statskontorets förslag.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Andrea Femrell